

Maikuine näpistav öökülm jättis õunad ussideta

Ain Kallis

Öökülm lehekuul jätab õunad ussideta, väidab eesti rahvatarkus. Nii nagu talvine pakane inimesed maasikateta. Tänavu see nii ilmselt juhtus. Õnneks kohati.

Mai algab teatavasti volbriööga, mis nagu tavaliselt oli jahedavõitu. Nagu ilm Tartu tudengipäevadelgi. Teatavasti «saabub kevad Tartusse siis, kui Pirogovil saab püsti tõusmata kasti õlut ära juua» (J. Aaviksoo, Tartu PM, 26.04.05). Vähe oli karastunud tudengeid, kes riskisid aprillis teha sääraseid ilmavaatlusi, sest alles kolmandal mail saabusid suvisemad päevad.

Paljulubav algus

Lõppenud mai meenutas palju sügiskuid: algus oli väga soe, edasi tõmbus ilm jahedaks.

Viimasel poolsajandil on lehekuu esimene kolmandik soojem olnud vaid kuuel aastal. Eesti keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati siis meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis 12,5 kraadi, normiks oleva 7,9 kraadi asemel.

Samas oli meie ilm kaugelt kenam kui näiteks Kesk-Euroopas, kus aina valas vihma. Kodumaised põllu- ja metsamehed olid hädas põuailmingutega: kümme päeva ei tulnud taevast alla pea tilkagi!

Õnneks hakkas mai teisel poolel sadama. Oli ka viimane aeg: tuleohuindeks jõudis kerkida kohati juba ülikõrgete numbriteni. Ei mäletagi, et see kunagi oleks ületanud 10 300 piiri, nagu nüüd Valgamaal. Eriti ootasid vihma muidugi Sangla turbaraba põlengu kustutajad.

Vihmane ja kõle

Kuu viimane kolmandik oli vihmane ja jahe. Üle kahe korra pikaajalisest dekaadi keskmisest rohkem said vett Ristna, Valga ja Võru. Mitmel pool esines öökülma.

Kui kuu ilmanäitajad kokku võeti, selgus, et asi polegi nii hull: riigi keskmiseks õhutemperatuuriks saadi 10,6 kraadi, mis on tsipake tavalisest 9,9 kraadist kõrgem. Soojem oli lõuna pool – Valgas ja Võrus 11,5 kraadi. Külma mere ääres aga jahedam – Ristnas 9,3 kraadi.

Vihmavee kuunormi sai täis vaid Võru, 54 millimeetrit. Üpris kuivale jäi seekord suvepealinn Pärnu 14 millimeetriga.

Kevadest veel. Maiga lõppes meteoroloogiline kevad. Kolme kuu keskmine temperatuur oli Tartus 5,7 kraadi (norm 4,4 kraadi), millega jäädakse 55 viimase aasta seas hinnatavale 12. kohale.

Jahe Jaan kuumenes Juaniks

Mis iseloomustab meie suve algust kõige rohkem, küsiti paari nädala eest raadiokuulajailt. Ootus, vastasid inimesed.

Milliseks kujuneb tänavune suvi – too üürrike, linnavurlede hingetõmbamise, maamachode põhiline tegude aeg?

Esimene ametlik suvekuu kipub sageli olema jahedavõitu ja niiske. Vanu ilmalugusid sirvides leidsin peakirju, nagu «Kuhu see suvi ometi jääb?!» või «Jaan läheb järjest märjemaks» jne.

Tänavu sarnaneb Jaan seni rohkem kuumale Giovannile või Juanile.

Mis saab aga juunikuust edasi, ei julge ennustada: ilmataat tegutseb sageli kavala poliitikuna, langetades otsuseid alles viimasel tunnil. Eriti pööripäeva paiku.